

ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ ЖІНОК: ВИМІРИ ТА ПІДТРИМКА

Анотація

У статті досліджується проблема цифрового розриву між жінками та чоловіками на основі даних Єврокомісії «Цифрове табло жінок 2024». Проаналізовано три виміри цифрової грамотності та користування інтернетом в Естонії та Польщі, що демонструє існування гендерних нерівностей. Розглянуто роль онлайн-навчання як одного з ключових інструментів подолання цього розриву, зокрема через ресурси Coursera і спеціалізовані курси для жінок у сферах цифрових технологій, менеджменту продуктів, маркетингу та гендерної аналітики. Запропоновано інтеграцію цих освітніх програм у соціологічну освіту для посилення цифрової компетентності жінок і подолання гендерних бар'єрів у цифровій сфері.

Однією з актуальних проблем у світі є подолання цифрового розриву між жінками та чоловіками. В пошуках даних для вимірювання цього розриву ми звернулися до ресурсів Єврокомісії. Документ Єврокомісії «Цифрове табло жінок 2024» містить 3 виміри та 13 показників Евростату, пов'язаних з цифровою грамотністю жінок (Women in Digital Scoreboard, 2024). Ресурс надає дані в розрізі країн та в цілому по Євросоюзу в форматі електронних таблиць; дані знаходяться у вільному доступі.

Перший вимір стосується користування Інтернетом та містить наступні індикатори:

- 1.1. Користувачі Інтернету % осіб, 2023.
- 1.2. Люди, які ніколи не користувалися Інтернетом, % осіб, 2023.
- 1.3. Інтернет-банкінг % інтернет-користувачів, 2023.
- 1.4. Проведення онлайн-курсу % користувачів Інтернету, 2023.

Панченко Любов

КПІ ім. Ігоря Сікорського
lubov.felixovna@gmail.com

Ключові слова:

цифровий розрив, гендерна нерівність, цифрова грамотність, онлайн-навчання, гендерна аналітика, цифрові технології

1.5. Онлайн-консультації або голосування % користувачів Інтернету, 2023.

1.6. Користувачі електронного уряду % користувачів Інтернету, 2023.

Другий вимір обходить навички користування Інтернетом, він складається з таких індикаторів:

2.1. Принаймні базові цифрові навички % осіб, 2023

2.2. Вище базових цифрових навичок % осіб, 2023.

2.3. Принаймні базові навички створення цифрового контенту, 2023.

Третій вимір торкається спеціалізованих навичок фахівців та працевлаштування, він має чотири індикатори.

3.1. Випускники STEM на 1000 осіб віком 20-29 років, 2021

3.2. Фахівці з ІКТ, % від загальної зайнятості, 2022.

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

3.3. Випускники ІКТ, % осіб зі ступенем ІКТ, 2021.

3.4 Нескоригована гендерна різниця в оплаті праці, % різниці в оплаті праці, 2022.

Користуючись цим ресурсом ми порівняли дані Естонії, Польщі та країн Євросоюзу в цілому за індикаторами виміру 1: користування

Інтернетом (рис.1). Як можна спостерігати, навіть у такій просунутій в цифровому аспекті країні як Естонія, жінки за всіма індикаторами першого виміру поступаються чоловікам. Профіль країн ЄС в цілому, і Польщі показує найбільший розрив за показниками 1.4. Брати онлайн курси та 1.5. Онлайн консультації та голосування.

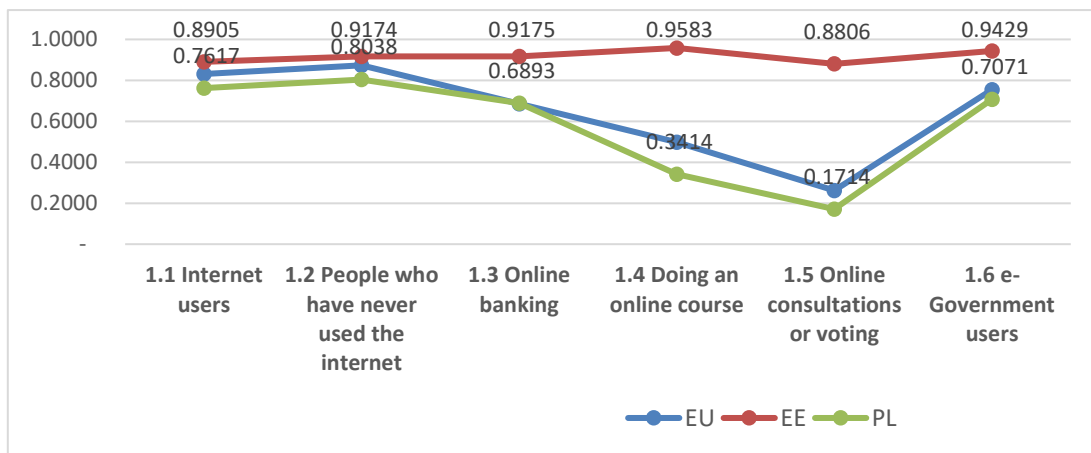

Рис.1. Порівняння Естонії, Польщі та країн Євросоюзу в цілому за індикаторами виміру 1: користування Інтернетом. Співвідношення жінок до чоловіків (побудовано автором на основі даних Women in Digital Scoreboard 2024 Country Profiles)

Таким чином, однією із актуальних задач розвитку цифрової грамотності жінок є залучення їх до онлайн навчання. В пошуках відповідних курсів ми звернулися до Coursera. Ресурсна група Women@ Employee Resource Group на Coursera прагне «створити середовище, де жінки процвітають і можуть вільно визначати успіх і досягати його» (Learn without limits..., 2004). Їхня місія - залучати, розвивати таланти жінок; ресурс зосереджується на сферах, де жінки наразі недостатньо представлені.

Серед масових онлайн курсів, які пропонують тут, зокрема жінкам, декілька цікавих спеціалізацій від провідних корпорацій та університетів:

Спеціалізація Generative Adversarial Networks (GANs). Складається з 3-х курсів. Присвячена потужним моделям машинного навчання, які здатні генерувати реалістичні зображення, відео та голосові виходи.

Застосовується для покращення кібербезпеки шляхом боротьби з агресивними атаками, для анонімізації даних для збереження конфіденційності, створення найсучасніших зображень та аватарів, перетворення зображень. Спеціалізація Real-World Product Management. Найвищі стандарти управління продуктами, орієнтованість на клієнтів, масштабність мислення.

Спеціалізація Futures Thinking (5 курсів). Студенти досліджуватимуть майбутню тему за власним вибором: майбутнє їжі, новин, даних, маркетингу, релігії, навчання, океанів, віртуальної реальності, штучного інтелекту; створюватимуть власний прогноз і сценарій для опису ключових ризиків і можливостей у вибране майбутнє

Спеціалізація Meta Social Media Marketing Professional (6 курсів). Ця програма надає вступ до цифрового маркетингу та основних платформ соціальних медіа, таких як Facebook, Instagram,

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

LinkedIn, YouTube, TikTok тощо, щоб підготувати студентів до навичок та інструментів, необхідних для розвитку соціальної спільноти та ефективної реклами в соціальних мережах. Вивчається також, як генеративні інструменти та методи AI використовуються в маркетингу в соціальних мережах.

Спеціалізація Gender Analytics: Gender Equity through Inclusive Design (5 курсів). Гендерна аналітика – це методологія, яка дозволяє створювати можливості для впливу на бізнес або політику, використовуючи гендерні знання для розробки трансформаційних рішень. Вивчається, як політики, продукти, послуги та процеси впливають на гендерні аспекти; якісні та кількісні аналітичні методи, щоб розкрити гендерні ідеї; як використовувати орієнтований на людину дизайн для створення інноваційних рішень.

Висновки. Як показує аналіз актуальних даних, спостерігаються розриви між цифровою грамотністю жінок та чоловіків за багатьма індикаторами. Ресурсна група Women@ Employee Resource Group від Coursera пропонує шляхи подолання цього розриву, рекомендує навчання за напрямками, де жінки мало представлені. Представляє інтерес як напрямок подальших досліджень інтеграція фрагментів цих курсів в дисципліни, які вивчають студенти-соціологи, зокрема, теми спеціалізації Гендерна аналітика можуть бути інтегровані як в курси з аналізу даних (Математичні та статистичні методи аналізу соціальної інформації, Аналітика даних в галузі публічного управління, Актуальні методологічні проблеми соціологічного дослідження, Вступ до аналітичної соціології та ін.) так і в курси гендерної нерівності, які викладаються на факультеті соціології та права.

Список використаних джерел

1. Learn without limits from inspiring women (2024). Retrieved from <https://www.coursera.org/collections/inspiring-women-on-coursera>
2. Women in Digital Scoreboard 2024 - Country Profiles (2024). Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/women-digital-scoreboard-2024>